

Arkæologisk rekognoscering ved Vandkraftværk Paakitsoq, Qaasuitsup Kommuni- niani, juli 2009.

- Rapport til Nukissiorfiit, sept. 2009

**Claus Andreasen
Nunatta Katersugaasivia Allagateqaarfiallu
Greenland National Museum and Archives
September 2009**

Indledning

Grønlands Landsmuseum undersøgte første gang Paakitsoq-området d. 5. - 12. september 1985 for GTO i forbindelse med planerne om at opføre et vandkraftværk i området. Ved den lejlighed blev området omkring SØ 235 (SØ 233) og SØ 187 gennemgået. Rapporten nævner ikke eksplicit, om det planlagte kraftværksområde ved Qinnua Avannarleq ved SØ 28,5 og SØ 25 blev gennemgået. Der er ikke registreret fortidsminder i nogen af områderne.

Besigtigelser 2009

Nukissiorfiit har sendt materiale til Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu (NKA) med kort over de områder, der påvirkes af konstruktioner og transport. Kortene viser, at der mht den arkæologiske undersøgelse ville blive et sammenfald i område med 1985-undersøgelsen.

Siden 1985 er den arkæologiske viden om de ældste (den palæoeskimoiske tid) bosætningers brug af kyst og indland i Disko Bugt forøget ganske betydeligt, og der kendes i dag både helt nye anlægsformer fra grønlandsk stenalder og nye typer af lokaliteter, som man for 2.-4.400 år siden yndede at bosætte sig på.

Da beslutningen blev truffet om, at der allerede i år skulle igangsættes en rekognoscering, var det kun muligt at frigøre relevant personale til opgaven inden for et meget snævert tidsrum på grund af andre opgaver. Det blev derfor aftalt at foretage en rekognoscering på lokaliteten med særlig opmærksomhed på kraftstations-, lejr- og havneområdet (kyst, SØ 28,5 og SØ 25), mens en gennemgang af transmissionslinjen udskydes til 2010.

Logistik

Arkæologerne Claus Andreasen og Georg Nyegaard (begge fra NKA) planlagde en kort rekognoscering sidst i juli. På grund af heldige omstændigheder lykkedes det at lave en meget hurtig tur. Holdet fløj fra Nuuk til Ilulissat d. 25. juli og kom videre sent samme eftermiddag fra Ilulissat med chartret båd fra Greenland Tours. Ved ankomst til lokaliteten blev der etableret en lejr umiddelbart nordøst for det planlagte havneområde. Gennem en beredvillig indsats fra Greenland Tours lykkedes det at få samme fartøj til at afhente holdet d. 26. juli om aftenen. De følgende 2 dage blev brugt til andre aktiviteter, hvorefter Nyegaard returnerede til Nuuk.

Feltarbejdet

Den 26. september blev hele området omkring kraftstation og havneområde gennemgået. Området er ikke et åbenlyst bopladsområde, men det kunne have fungeret som opgangsplads for jægere, der skal op til iskanten og søerne langs denne. Ved søerne gik holdet såvel højt som lavt, hvilket indbefatter terrænet bag Portalbygningen samt øvrige anlægs-områder omkring søerne.

Desuden gennemgik vi terrænet nordøst for havneområdet hen til og langs den store elv-kløft og bugten vest for havneområdet frem til stejlfjeldet.

SØ 25 er meget lavvandet og byder ikke på særligt attraktive forhold for fugleliv. Enkelte fugle sås svømme i søen. Der lå ingen knogler fra rensdyr i området, og der blev hverken iagttaget nye eller ældre rævefælder. I fjorden blev der iagttaget en sæl.

Ifølge samtaler med folk i Ilulissat har der været enkelte lokaliteter i fjorden, der blev brugt om sommeren som udgangspunkt for lidt ørredfiskeri og edderfuglejagt, men dog ikke i det planlagte kraft- og havneområde.

I terrænet omkring Sø 25 og Sø 28,5 samt ved bækken ned til fjorden fandtes en række levn efter tidligere undersøgelser: tomme fuel-tromler, barduner, landmålerstokke, hytte-rester, træstykker etc. Nær kysten er landskabet præget af jordflydning, hvilket vil have ændret eller ødelagt evt. spor efter fortidige kystnære lejre. I den opskudte jord fandtes en enkelt sælknogle, som kan være kommet til området på mange forskellige måder.

Holdet havde lejr ved den sorte firkant på fig. 1. Hér fandtes enkelte ildsteder og sten til at holde telte, som viste, at der en gang har været en lille lejr på stedet. Lejren er ikke af ældre dato.

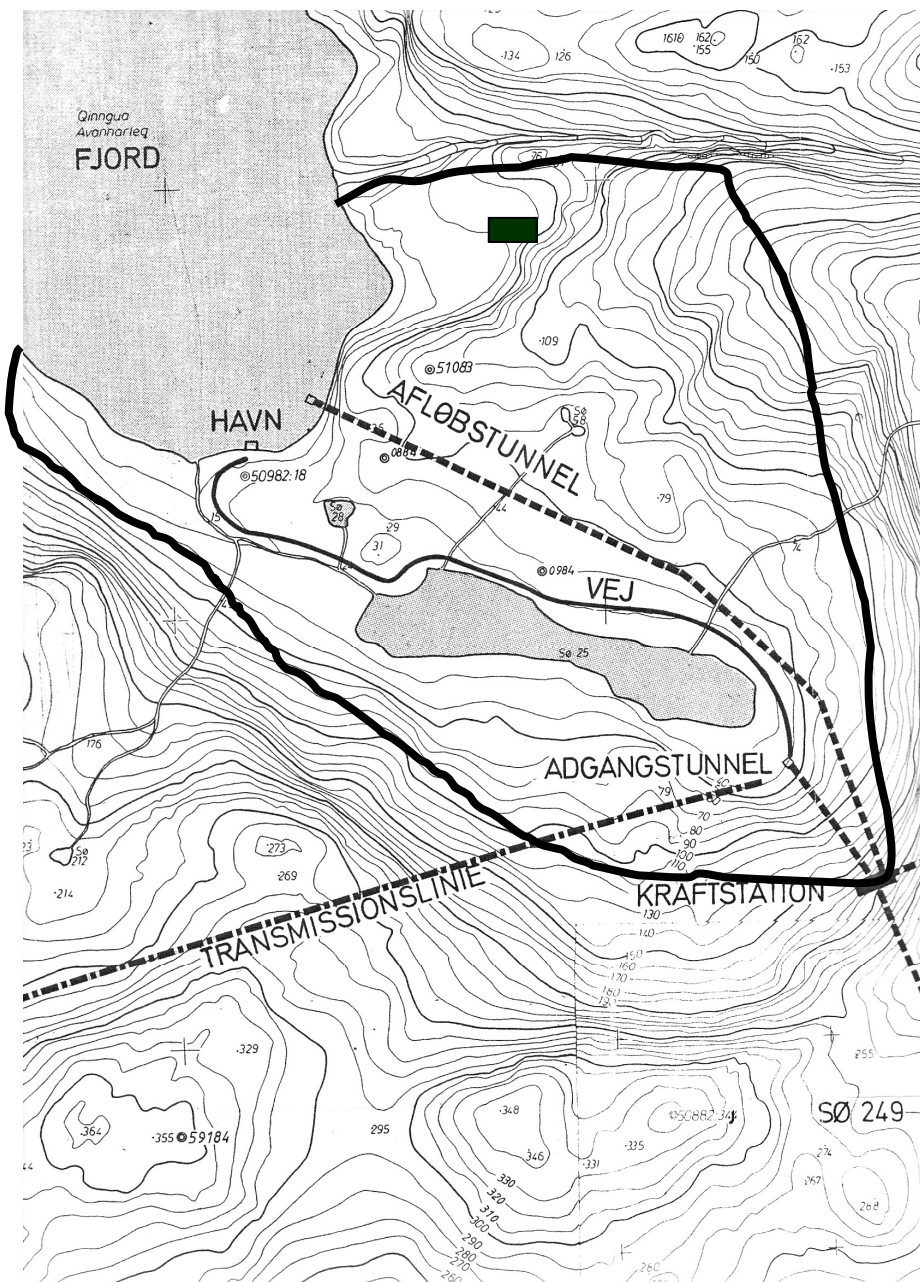

Fig. 1. Fuldt optrukken linje viser omtrentlig udstrækning af det gennemgåede område

Konklusion

Der blev ikke fundet ét eneste spor eller levn efter fortidig og fredet brug af landskabet i havne- og kraftstationsområdet, og der er således ingen antikvariske forhindringer for eller problemer med at sætte det planlagte arbejde i gang.

Claus Andreasen

Nuuk d. 29. september 2009

Billeder

Forside: østlige ende af Sø 25

Havneområdet og fjorden

Vestlige ende af Sø 25.